

บทที่ ๖

ผลของการวิจัยและการอภิปรายผลของการวิจัย

ความมุ่งหมายในการวิจัยนี้ก็จะวิเคราะห์ถึงความสำคัญของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในด้านคุณลักษณะของภาพและภาพที่เป็นอยู่ในหนังสือแบบเรียนปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ นี้ว่าจะได้เป็นรากฐานในการที่จะแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องภาพหนังสือแบบเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น ข้อมูลดังกล่าวได้จากการทดสอบซึ่งแยกออกเป็น ๒ ประเภท ในการทดสอบแต่ละประเภทได้แยกออกตามจุดประสงค์ที่วางไว้

ผลการวิจัยประเภทที่ ๑

คุณลักษณะของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนที่ได้รับเลือกแยกได้ดังนี้

๑.๑ ลักษณะของภาพ แบ่งลักษณะภาพออกเป็น ๓ อย่างคือ ภาพเสกต ภาพถ่าย และภาพเขียนหยาบ ปรากฏผลว่านักเรียนชั้นประถมปีที่ ๑ - ๘ จำนวน ๑๐๐ คน เลือกภาพเขียนหยาบมากที่สุดร้อยละ ๕๖ เลือกภาพถ่ายสีมากเป็นอันดับรองร้อยละ ๓๔ และภาพเสกตได้รับเลือกน้อยที่สุดร้อยละ ๑๐

๑.๒ สีที่ใช้ประกอบภาพ สีที่ใช้ประกอบภาพในการทดสอบมี ๒ ชนิด คือ ภาพสีขาวดำ และภาพหลายสี เพื่อให้สัมพันธ์กับลักษณะภาพได้แยกสีตามลักษณะภาพด้วย เพื่อเป็นการทดสอบให้สัมพันธ์กับการทดสอบในชุดแรกด้วย ผลปรากฏว่าภาพสีได้รับการเลือกมีจำนวนร้อยละสูงกว่าภาพขาวดำ คือ ภาพเขียนหยาบสีได้รับการเลือกจำนวนสูงสุดร้อยละ ๔๔ ภาพถ่ายสีร้อยละ ๓๑ ส่วนภาพขาวดำ โดยเฉพาะภาพขาวดำที่มีลักษณะเป็นภาพเสกตได้รับการเลือกน้อยที่สุดร้อยละ ๒ มีข้อที่น่าสังเกตว่าภาพเขียนหยาบขาวดำได้รับการเลือกร้อยละ ๑๔ ซึ่งมากกว่าภาพเสกตสีที่เลือกร้อยละ ๔

๑.๓ ขนาดของภาพ (ภาพเสกต) ขนาดของภาพเสกตที่ใช้ในการทดสอบมี ๒ ขนาดคือ ขนาดเต็มหน้าและขนาดครึ่งหน้า ลักษณะภาพอย่างเดียวกัน แต่ขนาดให้สัมพันธ์กับสี ในชุดที่ ๒ ด้วย ผลปรากฏว่า ภาพสีขนาดเต็มหน้าได้รับการเลือกสูงสุดร้อยละ

๕๒ ส่วนภาพขาวค่าขนาดครึ่งหน้าได้รับเลือกน้อยที่สุดร้อยละ ๒ มีข้อน่าสังเกตว่าภาพเสกตสี
ขนาดครึ่งหน้าได้รับการเลือกร้อยละ ๒๕ ซึ่งมากกว่าภาพขาวค่าขนาดเต็มหน้าที่ได้รับร้อยละ ๑๗

๑.๔ ขนาดของภาพ (ภาพถ่าย) ขนาดของภาพถ่ายที่ใช้ในการทดสอบมี ๒
ขนาดคือ ขนาดเต็มหน้าและขนาดครึ่งหน้า ลักษณะภาพอย่างเดียวกัน แต่ขนาดให้สัมพันธ์กับ
สีในจุดที่ ๒ ด้วย ผลปรากฏว่า ภาพสีขนาดเต็มหน้าได้รับการเลือกสูงสุดร้อยละ ๕๒ ส่วน
ภาพขาวค่าขนาดครึ่งหน้าได้รับเลือกน้อยที่สุดร้อยละ ๑ มีข้อน่าสังเกตว่าภาพถ่ายสีขนาดครึ่ง
หน้า ได้รับการเลือกร้อยละ ๑๒ ซึ่งมากกว่าภาพขาวค่าขนาดเต็มหน้าที่ได้รับร้อยละ ๑๕

๑.๕ ขนาดของภาพ (ภาพเขียนขยาย) ขนาดของภาพเขียนขยายที่ใช้ในการ
ทดสอบมี ๒ ขนาดคือขนาดเต็มหน้าและขนาดครึ่งหน้า ลักษณะภาพอย่างเดียวกัน แต่ขนาดให้
สัมพันธ์กับสีในจุดที่ ๒ ด้วย ผลปรากฏว่า ภาพสีขนาดเต็มหน้าได้รับการเลือกสูงสุดร้อยละ ๔๓
ส่วนภาพขาวค่าขนาดครึ่งหน้าได้รับเลือกน้อยที่สุดร้อยละ ๑๐ เป็นที่น่าสังเกตว่า ภาพสีขนาด
ครึ่งหน้าได้รับการเลือกร้อยละ ๒๕ ซึ่งมากกว่าภาพขาวค่าขนาดเต็มหน้าที่ได้รับเลือกร้อยละ ๑๕

๑.๖ ขนาดของภาพ (ทุกลักษณะภาพ) ขนาดของภาพที่ใช้ในการทดสอบมี ๒
ขนาด คือขนาดเต็มหน้าและขนาดครึ่งหน้า ขนาดของภาพจะสัมพันธ์กับลักษณะสีและภาพด้วย ผล
ปรากฏว่า ภาพเขียนขยายสีขนาดเต็มหน้าได้รับเลือกสูงสุดร้อยละ ๔๓ และภาพขาวค่าขนาดครึ่ง
หน้าไม่ได้รับเลือกเลยส่วนภาพอื่น ๆ ปรากฏว่าภาพที่มีสีขนาดเต็มหน้าต่างก็ได้รับเลือกมีจำนวน
ร้อยละสูง เช่นเดียวกันส่วนภาพที่มีขนาดครึ่งหน้าและขาวค่าจะได้รับการเลือกมีจำนวนร้อยละต่ำ

๑.๗ ผลจากการเลือก ลักษณะภาพแยกตามระดับอายุในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๔
ในการดูภาพทั้ง ๓ ลักษณะ คือ ภาพเขียนขยาย ภาพถ่ายและภาพเสกตไม่แตกต่างกันทุกระดับ
อายุเลือก ภาพเขียนขยายสี มีจำนวนร้อยละสูงกว่าภาพลักษณะอื่น และทุกระดับอายุเลือก
ภาพเสกตสีมีจำนวนร้อยละต่ำกว่าภาพลักษณะอื่น

๑.๘ ผลการเลือก สีที่ใช้ประกอบการแยกตามระดับอายุในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ -
๔ ผลปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ทุกระดับอายุต่างก็เลือกภาพเขียนขยายสีหลายสี มีจำนวนร้อย
ละสูงกว่าภาพที่มี สีขาวค่า และภาพลักษณะอื่น ส่วนใหญ่ปรากฏว่า ภาพสีที่มีลักษณะต่าง ๆ
กัน จะได้รับเลือกมากกว่า ภาพขาวค่าที่มีลักษณะเดียวกัน

๑.๙ ผลการเลือกขนาดของภาพ (ภาพเสกต) แยกตามระดับอายุในชั้นประถมศึกษาปีที่

๑ - ๘ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ทุกระดับอายุต่างก็เลือกภาพเสกกลีขนาคเต็มหน้า มีจำนวนร้อยละสูงกว่าภาพที่มีขนาดครึ่งหน้าและสีขาวดำ และเลือกภาพขนาดครึ่งหน้าขาวดำ มีจำนวนร้อยละน้อยที่สุดทุกระดับอายุ

๑.๑๐ ผลการเลือก ขนาดของภาพ (ภาพถ่าย) แยกตามระดับอายุในชั้น ประถมปีที่ ๑ - ๘ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ทุกระดับอายุต่างก็เลือกภาพถ่ายสีขนาดเต็มหน้า มีจำนวนร้อยละสูงกว่าภาพที่มีขนาดครึ่งหน้าและสีขาวดำ การเลือกภาพถ่ายขนาดครึ่งหน้าสีขาวดำมีจำนวนร้อยละน้อยที่สุดทุกระดับอายุ

๑.๑๑ ผลการเลือก ขนาดของภาพ (ภาพเขียนเทียม) แยกตามระดับอายุ ในชั้นประถมปีที่ ๑ - ๘ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ทุกระดับอายุต่างก็เลือกภาพเขียนเทียม สีขนาดเต็มหน้า มีจำนวนร้อยละสูงกว่าภาพที่มีขนาดครึ่งหน้าและสีขาวดำ การเลือกภาพเขียนเทียมขนาดครึ่งหน้าสีขาวดำ มีจำนวนร้อยละน้อยที่สุดทุกระดับอายุ

๑.๑๒ ผลการเลือก ขนาดของภาพ (ทุกลักษณะภาพ) แยกตามระดับอายุ ในชั้นประถมปีที่ ๑ - ๘ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันทุกระดับอายุ ต่างเลือกภาพเขียนเทียม สีขนาดเต็มหน้ามีจำนวนร้อยละสูงสุด ทุกระดับอายุ และส่วนใหญ่ทุกระดับอายุจะเลือกภาพที่มีขนาดเต็มหน้ามากกว่า ภาพที่มีขนาดครึ่งหน้า ภาพที่ได้รับเลือกมีจำนวนร้อยละสูงจะเป็นภาพที่มีสีด้วย ส่วนที่เป็นภาพเสกกลีที่มีสีดำขาวขนาดครึ่งหน้าจะได้รับการเลือกน้อยที่สุด

๑.๑๓ ผลการเลือก ลักษณะภาพ แยกตามเพศชายหญิงในชั้นประถมปีที่ ๑ - ๘ ในการดูภาพทั้ง ๓ ลักษณะคือ ภาพเขียนเทียม ภาพอว้างและภาพเสกกลี ไม่แตกต่างกันทั้งเพศชายและหญิงเลือกภาพเขียนเทียมสี มีจำนวนร้อยละสูงกว่าภาพลักษณะอื่น ทั้งเพศชายและหญิง เลือกภาพเสกกลีมีจำนวนร้อยละต่ำกว่าภาพลักษณะอื่น

๑.๑๔ ผลการเลือก สีที่ใช้ประกอบภาพแยกตามเพศชายหญิงในชั้นประถมปีที่ ๑ - ๘ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งเพศชายและหญิงต่างก็เลือก ภาพเขียนเทียมสี มีจำนวนร้อยละสูงกว่าภาพที่มีสีขาวดำและภาพลักษณะอื่น ส่วนใหญ่ปรากฏว่า ภาพสีที่มีลักษณะต่าง ๆ กัน จะได้รับเลือกมากกว่า ภาพขาวดำที่มีลักษณะเดียวกัน เหมือนกันทั้งเพศชายหญิง

๑.๑๕ ผลการเลือก ขนาดของภาพ (ภาพเสกกลี) แยกตามเพศชาย หญิง

ในชั้นประถมปีที่ ๑ - ๔ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งเพศชายและหญิง ต่างก็เลือก ภาพเสกตขนาดเต็มหน้า มีจำนวนร้อยละ สูงกว่าภาพที่มีขนาดครึ่งหน้าและสี่ชวาห้า และเลือก ภาพขนาดครึ่งหน้าชวาห้ามีจำนวนร้อยละน้อยที่สุดทั้ง เพศชายและเพศหญิง

๑.๑๖ ผลการเลือก ขนาดของภาพ (ภาพถ่าย) แยกตามเพศชายหญิง ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างก็เลือกภาพถ่ายสีขนาดเต็มหน้า มีจำนวนร้อยละสูงกว่าภาพที่มีขนาดครึ่งหน้าและสี่ชวาห้า การเลือกภาพถ่ายขนาดครึ่งหน้าสี่ชวาห้ามีจำนวนร้อยละน้อยที่สุดทั้ง เพศชายและหญิง

๑.๑๗ ผลการเลือก ขนาดของภาพ (ภาพเขียนหยาบ) แยกตามเพศชายหญิง ในชั้นประถมปีที่ ๑ - ๔ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันทั้งเพศชายและหญิง ต่างก็เลือกภาพสีขนาดเต็มหน้า มีจำนวนร้อยละสูงกว่าภาพที่มี ขนาดครึ่งหน้าและสี่ชวาห้า มีจำนวนน้อยที่สุดทั้ง เพศชายและเพศหญิง

๑.๑๘ ผลการเลือก ขนาดของภาพ(ทุกลักษณะภาพ) แยกตามเพศชายและหญิง ในชั้นประถมปีที่ ๑ - ๔ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างเลือก ภาพเขียนหยาบสีขนาดเต็มหน้ามีจำนวนร้อยละสูงที่สุด ทั้งเพศชายและเพศหญิง และส่วนใหญ่ ทั้งเพศชายและเพศหญิง จะเลือกภาพที่มีขนาดเต็มหน้ามากกว่าภาพที่มีขนาดครึ่งหน้า ภาพที่ได้รับเลือก มีจำนวนร้อยละสูงจะเป็นภาพที่มีสี่ชวาห้า ส่วนภาพเสกตชวาห้าขนาดครึ่งหน้าได้รับเลือกน้อยเหมือนกันทั้ง เพศชายและเพศหญิง

ผลการวิจัยประเภทที่ ๒

การวิจัยเปรียบเทียบจากการเลือกภาพจากหนังสือแบบเรียนวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นประถมปีที่ ๑ - ๔ ของศึกษานิพนธ์ ไทยวัฒนาพานิช และสื่อการค้า โดยนักเรียนชั้น ประถมปีที่ ๑ - ๔ การวิจัยแยกออกได้ดังนี้

๒.๑ เปรียบเทียบการเลือกภาพจากหนังสือแบบเรียนของศึกษานิพนธ์ ไทย วัฒนาพานิช และสื่อการค้า ทุกระดับชั้น ปรากฏว่าชั้นประถมปีที่ ๑ เลือกภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิชมากที่สุดร้อยละ ๘.๒๕ ส่วนภาพจากแบบเรียนของสื่อการค้าและศึกษานิพนธ์ได้รับการเลือกน้อยมีจำนวนร้อยละใกล้เคียงกันตามลำดับคือ ๑๔ และ ๑๓.๒ ชั้นประถม

ปีที่ ๒ เลือกภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิชมากที่สุดร้อยละ ๘๕.๔ ส่วนภาพจากแบบเรียนของสื่อการค้าและศึกษารักษ์ที่ได้รับเลือกน้อย มีจำนวนร้อยละเรียนตามลำดับ คือ ๑๐.๖ และ ๔.๖ ชั้นประถมปีที่ ๓ เลือกภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิชมากที่สุดร้อยละ ๖๕.๖ ส่วนภาพจากแบบเรียนของสื่อการค้าและศึกษารักษ์ที่ได้รับเลือกน้อย มีจำนวนร้อยละเรียนตามลำดับคือ ๒๒.๒ และ ๔.๒ ชั้นประถมปีที่ ๔ เลือกภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิชมากที่สุดร้อยละ ๖๕.๖ ส่วนภาพจากแบบเรียนของศึกษารักษ์และสื่อการค้า ได้รับเลือกน้อยมีจำนวนร้อยละเรียนตามลำดับคือ ๑๘.๘ และ ๑๖ เมื่อเปรียบเทียบกัน ทั้ง ๔ ชั้นปรากฏว่าภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิชได้รับเลือกมีจำนวนร้อยละมากที่สุดทุกระดับชั้นโดยเฉพาะชั้นประถมปีที่ ๒ ได้รับเลือกมากที่สุดถึง ๘๕.๔ ภาพจากแบบเรียนของสื่อการค้า ได้รับเลือกเป็นอันดับรองคือ ประถมปีที่ ๑ - ๓ ได้รับเลือกมีจำนวนร้อยละสูงกว่าของศึกษารักษ์ ส่วนชั้นประถมปีที่ ๔ นั้นภาพจากแบบเรียนของศึกษารักษ์ที่ได้รับมีจำนวนร้อยละสูงกว่าของสื่อการค้า

๒.๒ ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบการเลือกภาพลักษณะต่าง ๆ จากหนังสือแบบเรียนของศึกษารักษ์ ไทยวัฒนาพานิชและสื่อการค้า ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๑ โดยให้เลือกภาพ ๑๐ จุด ปรากฏว่า ภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิชทั้ง ๑๐ จุดได้รับเลือกมีจำนวนร้อยละสูงสุดทุกจุด ภาพจากแบบเรียนของสื่อการค้าได้รับเลือกมีจำนวนร้อยละอันดับ ๒ ๒ จุด และร้อยละอันดับ ๓ ๔ จุด ภาพจากแบบเรียนของศึกษารักษ์ที่ได้รับเลือกมีจำนวนร้อยละอันดับ ๒ ๕ จุด ร้อยละอันดับ ๓ ๑ จุดและไม่ได้รับเลือกเลย ๒ จุด

๒.๓ ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบการเลือกภาพลักษณะต่าง ๆ จากหนังสือแบบเรียนของศึกษารักษ์ ไทยวัฒนาพานิชและสื่อการค้า ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๒ โดยให้ภาพเลือก ๑๐ จุด ปรากฏว่า ภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิชทั้ง ๑๐ จุดได้รับเลือกมีจำนวนร้อยละสูงสุดทุกจุด ภาพจากแบบเรียนของสื่อการค้าได้รับเลือก จำนวนร้อยละอันดับ ๒ ๒ จุด และร้อยละอันดับ ๓ ๔ จุด ภาพจากแบบเรียนของศึกษารักษ์ที่ได้รับเลือกจำนวนร้อยละอันดับ ๒ ๒ จุด ร้อยละอันดับ ๓ ๒ จุด และไม่ได้รับเลือกเลย ๒ จุด

๒.๔ ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบ การเลือกภาพลักษณะต่าง ๆ จากหนังสือแบบเรียนของศึกษารักษ์ ไทยวัฒนาพานิชและสื่อการค้า ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๓ โดย

การเลือกภาพ ๑๐ ชุด ปรากฏว่า ภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิช ๔ ชุดได้รับเลือก มีจำนวนร้อยละสูงสุด และได้รับเลือกร้อยละอันดับ ๒ ๑ ชุด ภาพจากแบบเรียนของสื่อ การค้าได้รับเลือกร้อยละอันดับ ๑ ๑ ชุด ร้อยละอันดับ ๒ ๗ ชุด และร้อยละอันดับ ๓ ๒ ชุด ภาพจากแบบเรียนของศึกษาศาสตร์ได้รับเลือกร้อยละอันดับ ๒ ๒ ชุด ได้รับเลือกร้อย ละอันดับ ๓ ๔ ชุด และไม่ได้รับเลือกเลย ๔ ชุด

๒.๕ ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบ การเลือกภาพลักษณะต่าง ๆ จากหนังสือ แบบเรียนของศึกษาศาสตร์ ไทยวัฒนาพานิชและสื่อการค้าของนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔ โดย การเลือกภาพ ๑๐ ชุด ปรากฏว่าภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิชทั้ง ๑๐ ชุดได้รับเลือก มีจำนวนร้อยละสูงสุดทุกชุด ภาพจากแบบเรียนของศึกษาศาสตร์ได้รับเลือกร้อยละอันดับ ๒ ๗ ชุด ร้อยละอันดับ ๓ ๓ ชุด ภาพจากแบบเรียนของสื่อการค้าได้รับเลือกร้อยละอันดับ ๒ ๕ ชุด ร้อยละอันดับ ๓ ๒ ชุด และไม่ได้รับเลือกเลย ๓ ชุด

การอภิปรายผลของการวิจัย

ภาพประกอบหนังสือแบบเรียน เป็นส่วนที่สำคัญยิ่งของแบบเรียน Gertrude มีความเห็นว่า ภาพตามความหมายนี้หมายถึงภาพในหนังสือแบบเรียนที่มีขนาดความหน้าของ หนังสือเรียน การตกแต่งอย่างละเอียด มีสี และภาพเหล่านี้ได้รับการพิจารณาประเมินค่า ก่อนที่จะนำไปพิมพ์ ฉะนั้นในการวิจัยนี้ เราต้องการที่จะสร้างหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องในการสร้าง ภาพประกอบหนังสือแบบเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นและวิจัยถึงภาพที่มีอยู่ใน หนังสือแบบเรียนของประเทศไทยปัจจุบันว่าได้รับความสนใจเพียงใด ผลที่ได้จะได้นำมาปรับ ปรุงหนังสือแบบเรียนให้มีความดี และยังมีประโยชน์ในเวลาต่อไปในการสร้างแบบเรียนและ ในการพิจารณาเลือกหนังสือเรียนที่ดีและเหมาะสมที่จะนำมาใช้ โดยมีหลักเกณฑ์ ซึ่งจะได้ จากผลการวิจัยนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อาศัยการวิจัยที่ทำมาแล้วในต่างประเทศ โดย
เฉพาะของ Ruth^{๒๐} และ Gertrude^{๒๑} เป็นแนวพิจารณาในการดำเนินงานเพื่อทำ
ผลมาวิเคราะห์ดูว่าแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร จากผลที่ได้กล่าว แล้วมาเราจะนำมา
อภิปรายได้ดังต่อไปนี้

คุณลักษณะของภาพประกอบหนังสือแบบเรียน

จากการวิจัยได้กำหนดสิ่งที่จะวิจัย ๓ ประการคือ ลักษณะภาพ สี และขนาด
๑. ลักษณะภาพปรากฏว่านักเรียนชั้นประถมปีที่ ๑ - ๔ เมื่อได้แยกวิจัยตาม
เพศและอายุแล้ว ไม่แตกต่างกัน การเลือกภาพของนักเรียนจะคล้ายคลึงกัน เกือบส่วนมาก
จะชอบภาพที่มีลักษณะเป็นภาพเขียนหยาบสร้างจินตนาการ (Fanciful drawing) เป็น
ภาพที่มีลักษณะเข้าใจได้ง่าย และเนื่องจากเด็กชอบลักษณะภาพนี้มากที่สุดดังนั้น เมื่อมีการ
ทดสอบเรื่องสีและขนาดแล้ว ปรากฏว่าภาพนี้ยังได้รับเลือกอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการวิจัยนี้จะ
ตรงกับ การวิจัยของ Ruth^{๒๒} ก็ได้พบว่าลักษณะภาพชนิดนี้ได้รับความนิยมมากที่สุดเช่นเดียว
กัน ส่วนภาพถ่ายนั้นได้รับความนิยมบ้างแต่ภาพเหมือนที่เขียนให้คล้ายของจริง ได้รับเลือก
น้อยที่สุดเมื่อเทียบจำนวนร้อยละดังนี้

	การวิจัยนี้	การวิจัยของ Ruth ^{๒๓}
ภาพเขียนหยาบ	๔๖	๕๓.๑๔
ภาพถ่าย	๓๔	๓๗.๔๔
ภาพเหมือน (ภาพเสกค)	๑๐	๘.๔๒

ดังกล่าวได้ว่าในการสร้างภาพประกอบสำหรับเด็กในหนังสือแบบเรียนถ้าจะ

^{๒๐} Ruth เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๒

^{๒๑} Gertrude เรื่องเดียวกัน หน้า ๓

^{๒๒} Ruth เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๒

^{๒๓} Ruth เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๓

ให้แบบเรียนนั้นมีคุณค่าได้รับความสนใจจะต้องใช้ภาพที่เป็นภาพเขียนขยาย ภาพที่เข้าใจง่าย มีรายละเอียดน้อย

๒. สี ความสนใจในเรื่องสีนี้ก็มีความสนใจเช่นเดียวกันจากการวิจัยได้พบว่า สีสี่ส่วนสำคัญต่อภาพมาก การวิจัยได้กำหนดสีเพียง ๒ ชนิด คือ สีขาวดำ และภาพหลายสี แต่เพื่อให้แน่นอนได้ให้สัมพันธ์กับลักษณะภาพด้วย เพื่อให้เปรียบเทียบกับการวิจัยของ Ruth^{๒๘} ได้แยกเฉพาะภาพชนิดเดียวกันแต่มีสีทั้ง ๒ ชนิด มาเทียบจำนวนร้อยละได้ดังนี้

	การวิจัยนี้	การวิจัยของ Ruth ^{๒๘}
ภาพหลายสี	๖๘.๘๘	๗๕.๐๐
ภาพขาวดำ	๓๑.๑๒	๒๕.๐๐

จากการเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า จำนวนร้อยละใกล้เคียงกันแต่ที่ต่างกันบ้าง อาจเนื่องจากลักษณะภาพของการวิจัยนี้อาจไม่ตรงกับของ Ruth^{๒๖} เพราะในการวิจัย Ruth^{๒๗} ไม่ได้บอกลักษณะภาพไว้ด้วย และภาพสัตว์ของเราที่ใช้ในการทดสอบมีสีที่ใช้ไม่เกิน ๘ สี ซึ่งของ Ruth^{๒๘} บอกว่ามีมากกว่า ๘ สี อาจเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้การวิจัยของ Ruth^{๒๘} มีจำนวนร้อยละสูงกว่า แต่อย่างไรก็ตาม ก็เป็นการยืนยันได้ว่า ภาพสีนั้นจะได้รับความสนใจมากกว่าภาพขาวดำ

๓. ขนาดของภาพ ขนาดของภาพในการวิจัยนี้ถือตามขนาดของหนังสือแบบเรียนทั่วไปในปัจจุบันและขนาดของภาพที่ทดสอบซึ่งมีขนาด ๕ x ๗ นิ้ว เป็นภาพเต็มหน้า และ ๕ x ๓ ๑/๒ นิ้ว เป็นภาพขนาดครึ่งหน้า จากการวิจัยนี้ได้ทำซ้ำกันถึง ๘ ครั้ง ปรากฏว่าภาพขนาดเต็มหน้าได้รับการเลือกมากกว่าภาพครึ่งหน้า แต่จำนวนร้อยละไม่แตกต่างกันมากนัก คือ ๘๒ และ ๒๓ เมื่อเป็นภาพลักษณะเดียวกัน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ Gertrude^{๓๐} ที่เห็นด้วยว่า ภาพที่มีขนาดใหญ่จะได้รับความสนใจมากกว่าภาพขนาดเล็ก

^{๒๘}, ^{๒๙}, ^{๒๖}, ^{๒๗}, ^{๒๘}, ^{๒๙} Ruth เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๒

^{๓๐} Gertrude เรื่องเดียวกัน หน้า ๓

การวิจัยเปรียบเทียบภาพจากหนังสือแบบเรียนในประเทศไทย

จากการวิจัยภาพจากแบบเรียนของศึกษารักษ์ไท วิทยานาพานิชและสื่อการค้า ปรากฏว่าการเลือกภาพในแต่ละชั้นมีอันดับเช่นเดียวกัน จึงนำมารวมกันอภิปราย จำนวนภาพที่โชคสอมีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ๑ - ๔ ศึกษารักษ์ใจ ๔๐ ภาพ โดยวิทยานาพานิชใจ ๔๐ ภาพ และสื่อการค้ารวม ๔๐ ภาพเช่นเดียวกัน ภาพของแต่ละด้านก็เหมือนกัน จะเป็นภาพที่มีความหมายเดียวกันทุกภาพ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน คุณลักษณะดังนี้

๑. ลักษณะภาพของศึกษารักษ์ไท เป็นภาพเขียนสวยงาม ใช้สีขาวดำ ขนาดของภาพที่โชคสอมีทุกขนาด
๒. ลักษณะภาพของไทยวิทยานาพานิช เป็นภาพเขียนสวยงามมีสีหลายสี ขนาดของภาพที่โชคสอมีทุกขนาด ส่วนใหญ่เป็นภาพเต็มหน้าและครึ่งหน้า
๓. ลักษณะภาพของสื่อการค้า เป็นภาพเขียนสวยงามมีภาพละ ๓ สี คือ สีขาวและสีอื่นอีก ๑ สี ขนาดของภาพขนาดเดียวกันคือภาพขนาดครึ่งหน้า

ปรากฏผลว่า ภาพจากหนังสือแบบเรียนของไทยวิทยานาพานิชได้รับเลือกมีจำนวนร้อยละอันดับที่ ๑ ถึง ๑๔ ภาพจาก ๔๐ ภาพ สื่อการค้าได้ร้อยละอันดับ ๑ ๑ ภาพ อันดับ ๒ ๒๔ ภาพ อันดับ ๓ ๑๕ ภาพ และศึกษารักษ์ไทไม่ได้รับเลือกร้อยละอันดับ ๑ เลย แต่ได้ร้อยละอันดับ ๒ ๒๐ ภาพ และร้อยละอันดับ ๓ ๒๐ ภาพ จะเห็นได้ว่า ภาพจากแบบเรียนของไทยวิทยานาพานิชว่ามีอันดับที่ดีสุด เมื่อเปรียบเทียบกับศึกษารักษ์ไทและสื่อการค้า

สาเหตุที่ภาพของไทยวิทยานาพานิช ได้รับเลือกนั้นเมื่อดูจากลักษณะภาพแล้ว ปรากฏว่า ภาพเช่นเดียวกันจึงไม่จำเป็นต้องนำมาพิจารณา เมื่ออยู่ในเรื่องสี ปรากฏว่าสีเป็นส่วนสำคัญยิ่ง เพราะว่าภาพของไทยวิทยานาพานิชมีสีสวยและสีชนิดแม่สี เป็นสีเข้ม ซึ่งตรงกับ การวิจัย ในประเภทที่ ๑ ที่ว่าภาพสีจะได้รับความสนใจมากกว่า ซึ่งภาพจากแบบเรียนของไทยวิทยานาพานิชเป็นตัวอย่างที่ยืนยันได้เป็นอย่างดี เพราะภาพของสื่อการค้ามี ๓ สี ดีกว่าของศึกษารักษ์ไทมีเพียง ๒ สี จึงเห็นได้ว่า อันดับการเลือกของสื่อการค้าดีกว่าของศึกษารักษ์ไท จึงเป็นข้อยืนยันได้อีกประการหนึ่ง และในเรื่องขนาดของภาพนั้น นับว่าเมื่อเปรียบเทียบกัน ทั้ง ๓ สำนักพิมพ์แล้ว ปรากฏว่าขนาดของภาพมีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน จะเห็น

ได้ทราบว่าภาพหนึ่งของสีถาวรค่า ที่ได้รับเลือกอันดับหนึ่ง ถึงแม้จะมีเพียง ๓ สี และภาพของไทยวัฒนาพานิชถึงแม้จะมีสี แต่ขนาดเล็กก็จะไม่ได้รับเลือก สำหรับภาพจากแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิชนั้น ส่วนมากมีขนาดเกินหน้าและครึ่งหน้า ขนาด $\frac{5}{8}$ นั้นมีอยู่น้อยภาพ จึงได้รับเลือกมาก แต่อย่างไรก็ตาม แสดงให้เห็นได้ว่า ได้รับแบบเรียนของไทยเห็นภาพสีนั้นเมื่อพิศพลก็สำคัญยิ่ง

จากการวิจัยเปรียบเทียบหนังสือแบบเรียนนี้ ยังใช้แบบเรียนที่นำมาเปรียบเทียบมีจำนวนน้อย เพราะไม่สามารถจะหาแบบเรียนเนื้อหาวิชาตรงกันได้มากกว่านี้ได้ เพราะแบบเรียนของไทยเรายังไม่ผลิตอย่างกว้างขวาง แบบเรียนที่นำมาวิจัยส่วนใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ฉะนั้นสิ่งที่ได้จึงแตกต่างกันมาก แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้แบบเรียนที่ได้รับเลือกมากที่สุด มีคำทนายความว่า มีลักษณะดีเยี่ยมด้วย เพราะในเรื่องลักษณะภาพและขนาดของภาพยังไม่ได้มาตรฐานที่ดี ยกเว้นแต่สีที่ระบุว่าสี ซึ่งทำให้การเลือกภาพในการวิจัยนี้ จัดได้ผลดีในเรื่องสีอย่างเห็นได้ชัด

พจนานุกรม: